

A Szigligeti Arborétum zúzmói

Az Arborétum cryptogam növényei közül a zúzmók főként a fák kérgén fordulnak elő, s csak néhány fajt találhatunk a sziklakertek kövein. *Életformájuk szerint* az itt élő fajok nagyobb-részt a lombos zúzmókhoz, egy faj a bokorzúzmókhoz, s kisebb százalékban a kéregzúzmókhoz tartoznak.

A sziklakert kövein él az *Aspicilia caesiocinerea* NYL., *Candelariella vitellina* (EHRH.) MÜLL. ARG., *Pertusaria inquinata* f. *dispersa* ERICHS., *Squamaria radiosa* (HOFFM.) POETSCH, s nagy mennyiségben található a *Squ. albomarginata* (NYL.) RÄS.

Az Arborétum fáinak kérgén a zúzmók előfordulása, mennyisége függ a fatörzset érő fényviszonyoktól. Árnyékolt törzsön alig, vagy kevés példányt és fajt találhatunk, viszont útszéli, kedvező fényviszonyokkal rendelkező fatörzsek sokkal gazdagabbak. Ezenkívül befolyásolja az egyes fajok elterjedését a kéreg — mint aljzat — milyensége (síma-, rücskös- és barázdált kérgű fák).

Simakérgű fákon, mint a bükkön és gyertyánon (*Fagus sylvatica*, *Carpinus betulus*) alig él zúzmó. Gyertyánon csak kéregzúzmót: *Lecanora subfuscata* H. MAGN., *L. carpinea* f. *coerulata* (ACH.) ZAHLBR., az erősen árnyékolt helyen élőknél pedig *Phlyctis argena* KBR.-t találtam. A bükkök teljesen zúzmóttalanok.

Az Arborétum fenyőféléi közül az erdei fenyő (*Pinus sivestris*) törzsén napos helyen a *Parmelia caperata* (L.) ACH., *P. sulcata* TAYL. él, árnyékos helyen teljesen zúzmóttalan.

A páfrányfenyő (*Ginkgo biloba*) törzséről a *Parmelia sulcata* TAYL., *Candelaria concolor* (DICKS.) STEIN., *Xanthoria parietina* (L.) TH. FR.-t gyűjtöttem.

A *Prunus avium*-on a leggyakoribb és legelterjedtebb lombos zúzmók egyike: a *Parmelia sulcata* TAYL. él.

A juhar fák (*Acer platanoides*, *A. campestre*) törzsei az erős árnyékoltság miatt nagyrészt zúzmómentesek, csak nagyon kevés *Parmelia sulcata* TAYL.-t találhatunk a törzs alsó részén kb.

egy méterig, azok is satnyák, fejletlenek. Néhány, több fényhez jutó *Acer*-törzsön a *Physcia grisea* f. *enteroxanthella* (HARM.) ERICHS. fordul elő nagyobb mennyiségben.

A hársfákon (*Tilia*) nagyon kevés, kezdődő *Phlyctis*-telep van. Az ostorfa (*Celtis occidentalis*) csomós törzsén *Candelaria concolor* (DICKS.) STEIN. és *Xanthoria parietina* f. *submonophylla* (FLOT.) HILLM, a nyírfák (*Betula*) kérgén nagyon kevés *Parmelia physodes* (L.) ACH. és *P. sulcata* TAYL. található.

Az erősebben barázdált kérgű fák kérgén leggazdagabb a zúzmóflóra. Így a szelidgesztenyék (*Castanea sativa*) törzsén és ágain sok *Xanthoria parietina* (L.) TH. FR., kevés *Parmelia sulcata* TAYL. és *Parmelia caperata* (L.) ACH., a kéregzúzmók közül *Lecidea alba* SCHL., *Lecanora subfuscata* H. MAGN., árnyékoltabb törzseken kevés *Candelaria concolor* (DICKS.) STEIN., *Xanthoria parietina* f. *chlorina* (CHEV.) OLIV. és *Phlyctis argena* KBR. él.

A szomorúfüzek (*Salix alba*) viszonylag párateltebb környezetben, az arborétum kis tavához közel állnak; kérgük kevéssé árnyalt, melyeket tömegesen borít a *Xanthoria parietina* (L.) TH. FR., *Physcia ascendens* BITT. és *Ph. orbicularis* (NECK.) DUBY.

Leggazdagabb a nyárfák (*Populus*) és a tölgyek (*Quercus*) törzseinek a zúzmóflórája. A *Populus*-on kb. 3 m magasságig *Parmelia sulcata* TAYL., *P. dubia* (WULF.) SCHAER., *P. acetabulum* (NECK.) DUBY — részben mohán, nagy foltokban *P. caperata* (L.) ACH., feljebb *Evernia prunastri* f. *sorediifera* ACH., *Candelaria concolor* (DICKS.) STEIN., *C. concolor* f. *citrina* (KRPH.) D. TORRE et SARNTH., s a törzs alján *Cladonia fimbriata* (L.) SANDST. és egy algafaj: *Protococcus viridis* található. A tölgyeken is több fajt találhatunk, de nem nagy mennyiségben. Így a *Lecanora carpinea* (L.) VAIN., *L. carpinea* f. *coerulata* (ACH.) ZAHLBR., *Lecidea alba* SCHL., *L. olivacea* (HOFFM.) MASS., *Candelaria concolor* (DICKS.) STEIN., *Evernia prunastri* (L.) ACH., *xanthoria parietina* (L.) TH. FR., *Physcia orbicularis* (NECK.) DUBY fajokat.

Az Arborétumban talált zuzmófajok felsorolása — Enumeratio

Collema sp. — in rupestr.

Collema sp. — in rupestr.

Lecideaceae

Lecidea alba Schl. — ad cort. *Castanea? sativae* et *Querci*.

L. olivacea (Hoffm.) Mass. — ad cort. *Querci*.

Cladoniaceae

Cladonia fimbriata (L.) Sandst. — ad cort. *Populi*.

Pertusariaceae

Pertusaria inquinata (Ach.) Th. Fr. f. dispersa Erichs. — in rupestr.

Phlyctis argena Kbr. — Ad cort. *Castaneae sativae* et *Carpini betulae*, *Tiliae*.

Lecanoraceae

Lecanora carpinea (L.) Vain. — ad cort. *Querci*.

L. carpinea f. *coerulata* (Ach.) Zahlbr. — ad cort. *Querci* et *Carpini*.

L. subfuscata H. Magn. — ad cort. *Carpini betulae* et *Castaneae sativae*.

Aspicilia caesiocinerea Nyl. — in rupestr.

Squamaria albomarginata (Nyl.) Räs. — in rupestr.

Squ. radiosa (Hoffm.) Poetsch — in rupestr.

Candelariaceae

Candelariella vitellina (Ehrh.) Müll. Arg. — in rupestr.

Candelaria concolor (Dicks.) Stein. — ad cort. *Populi albae*, *Castaneae sativae*, *Celtis occidentali*, *Ginkgo bilobea* et *Querci*.

Candelaria concolor f. *citrina* (Krpsh.) D. Torre et Sarnth. — ad cort. *Populi albae*.

Parmeliaceae

Parmelia acetabulum (Neck.) Duby — ad cort. *Populi albae*.

P. caperata (L.) Ach. — ad cort. *Castaneae sativae*, *Populi albae*, *Pini silvestri*.

Parmelia dubia (Wulf.) Schaer. — ad cort. *Populi albae*.

P. physodes (L.) Ach.) — ad cort. *Betulae*.

P. sulcata Tayl. — ad cort. *Pini silvestri*, *Ginkgo bilobae*, *Pruni avii*, *Populi albae*, *Castaneae sativae*, *Aceris* et *Betulae*.

Usneaceae

Evernia prunastri (L.) Ach. — ad cort. *Querci*.

E. prunastri f. *sorediifera* Ach. — ad cort. *Populi albae*.

Teloschistaceae

Xanthoria parietina (L.) Th. Fr. — ad cort. *Ginkgo bilobae*, *Salicis albae*, *Castaneae sativae* et *Querci*.

X. parietina f. *chlorina* (Chev.) Oliv. — ad cort. *Castaneae sativae*.

X. parietina f. *submonophylla* (Flot.) Hillm. — ad cort. *Celtis occidentali*.

Physciaceae

Physcia ascendens Bitt. — ad cort. *Salicis albae*.

Ph. grisea (L.) Zahlbr. f. *enteroxanthella* (Harm.) Erichs. — ad cort. *Aceris*.

Physcia orbicularis (Neck.) Duby -- ad cort. *Salicis albae* et *Querci*.

Verseghy Klára

Monographie des Arboretums Szigliget, IV.

Die Flechten des Arboretums Szigliget

Die überwiegende Anzahl der im Arboretum befindlichen Flechten lebt auf Baumrinden. Lediglich einige Arten haben die Felsen zum Standort gewählt. An den schattigen Baumstämmen leben nur wenige Arten und nur in geringer Menge. An den Stämmen mit günstigeren Lichtverhältnissen aber,

besonders wenn die Rinde ziemlich rauh ist, finden wir reiche Flechtenflora.

Die ausführliche Aufzählung der Flechten des Arboretums findet man am Ende des ungarischen Textes.

Klára Verseghy

Monographie de l'Arborète de Szigliget, IV.
Les lichens de l'Arborète de Szigliget

La plupart des lichens de cet arborète vivent sur l'écorce des arbres: il n'y a que peu d'espèces qui se trouvent sur les roches. Même sur les troncs d'arbre très ombragés, on ne trouve que peu d'espèces et d'exemplaires, tandis que, sur les troncs qui se distinguent par des conditions de lumière favorables,

surtout sur ceux qui ne sont pas trop lisses, mais plutôt crevassés ou âpres, on en trouvera une grande quantité.

Une liste détaillée de ces lichens se trouve à la fin du texte hongrois.

Klára Versegby

МОНОГРАФИЯ АРБОРЕТУМА СИГЛИГЕТ, IV.
ЛИШАЙНИКИ АРБОРЕТУМА СИГЛИГЕТ

Большинство лишайников, живущих в арборетуме Сиглигет, располагаются на коре деревьев. Только небольшое число видов было найдено на скалах.

На стволах деревьев, расположенных в очень тенистых местах, живет небольшое число видов и

экземпляров, тогда как на стволах, хорошо освещенных, особенно если они не слишком гладки и покрыты трещинами, можно найти богатую флору лишайников. Их подробное перечисление содержится в конце венгерского текста.

Klára Versegi

